

ДИПЛОМАТІЯ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ «М'ЯКОЇ СИЛИ» ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

Ключові слова: м'яка сила, дипломатія знаменитостей, публічна дипломатія, Південна Корея.

Keywords: soft power, celebrity diplomacy, public diplomacy, South Korea.

Останнім часом Південна Корея на міжнародній арені виступає як надійний глобальний партнер завдяки розвитку і просуванню нових технологій, а також застосуванню м'якої сили. Піднесення останньої з початку 1990-х років було настільки потужним, що отримало назву «Корейська хвиля», або ж «Халлю». Цей термін був придуманий і введений в обіг китайцями, коли корейські шоу почали набувати популярності в КНР.

Оскільки урядом Південної Корей була обрана стратегія просування національної культури через телевізійні шоу, музику та кіно, це призвело до появи великої кількості «селебриті», вони ж «айдоли» або просто знаменитості. Приблизно з 2017 р. все частіше ми бачимо цих зірок не в кадрі розважальних шоу, а як ті виступають на подіях політичного значення чи говорять промови для організацій.

Тож у цьому дослідженні буде розглянуто феномен найманья відомих осіб з галузі культури для оприлюднення міжнародних справ і залучення їх до зовнішньополітичних кіл на прикладі Південної Корей. І хоча ця тема набула популярності в США та країнах Західної Європи, але в Україні і країнах Центральної та Східної Європи джерельна база представлена переважно статтями й тезами авторів напряму прикладних культурологічних досліджень. Це зумовлює актуальність цієї роботи.

Наукова концепція дипломатії знаменитостей була введена канадським політологом Е. Ф. Купером задля опису активної діяльності відомих осіб з галузі культури, спорту, шоубізнесу або релігії на міжнародній арені в інтересах окремих акторів світової політики [5]. Варто зазначити, що саме явище не нове й існувало ще задовго до запровадження терміна. Наприклад, у 1919 р. під час Версальської мирної конференції Лоуренс Аравійський, британський мандрівник та активіст, намагався скасувати таємну угоду Сайкса-Піко 1916 р., за допомогою якої Британія та Франція, союзники у війні, домовилися розділити Близький Схід після війни [8].

Із огляду на з вищезазначене виникає питання, з якого часу саме Південна Корея почала просувати своїх знаменитостей не тільки на культурну арену світу, а ще й політичну? На нашу думку, цей період починається приблизно з 2017 року. Це пов'язано, по-перше, з ухваленням закону Південної Корей «Про публічну дипломатію» [9]; по-друге, приблизно в цей час шанувальники корейської поп-музики починають спрацьовуватись як сила для політичної активності [7]. Також на цей рік приходиться вперше за 13 років візит культурної делегації Південної Корей до Північної Корей в складі деяких корейських поплегенд та жіночої музич-

ної групи Red Velvet. Вони виступили на концерті, який мав символічну назву «Весна йде» з піснею «Ми хочемо об'єднання» [4]. Якщо оцінювати цю подію за її результатом, то ми можемо побачити тимчасове потепління у двосторонніх відносинах і надії з боку Південної Кореї на просування власного іміджу на територію Північної Кореї через знаменитостей. Як писала Цзеун Бек, докторантка Оксфордського університету з публічної політики та авторка книги «Прихована революція Північної Кореї»: «це частина шармового наступу, щоб зробити її (Північну Корею) справді нормальною країною» [10]. Станом на початок 2023 р. можемо сказати, що надія залучити дипломатію знаменитостей для налагодження відносин з Північною Кореєю – не дала бажаних результатів. Окрім згаданого концерту у 2018 р., більше ніяких культурних заходів не відбувалось.

29 червня 2019 р. корейським урядом було запрошено відому К-поп-групу EXO на зустріч з тогочасним Президентом США Дональдом Трампом та його донькою Іванкою після Саміту G20 в Японії. Під час зустрічі запрошеним подарували примірники останнього альбому Exo Love Shot [11]. Гурт було запрошено оскільки Корейська туристична організація обрала EXO громадськими послами «Вибору нації» у 2018 р. Та друга причина це продемонструвати дружні наміри й взаємну зацікавленість, оскільки Іванка Трамп була прихильницею гурту. На нашу думку, ця зустріч не принесла ніяких дипломатичних чи політичних досягнень, лише була актом демонстрування прихильності.

25 лютого 2022 р. учасниці BLACKPINK відвідали офіційну церемонію призначення в резиденції британського посла в Сеулі, де вони отримали особистого листа від прем'єр-міністра Бориса Джонсона [1]. В ньому зазначалося, що гурт привернув увагу до глобальних екологічних проблем, тож був призначений послами доброї волі на 26-тій Конференції ООН зі зміни клімату. Метою було донести повідомлення до вже згурпованої аудиторії, так званого «фан-дому», та перетворити здобутий у культурі вплив і авторитет на соціально-політичний.

Настав час поговорити про групу, яка пройшла шлях від просто відомих людей до знаменитостей у галузі публічної дипломатії, а саме BTS. Безсумнівно, це не перша історія успіху корейської поппрограми, яка здобула популярність у всьому світі, але є безпрецедентною з огляду на їхній потенціал стати інструментом для публічної дипломатії Південної Кореї.

У 2017 р. кампанія гурту «LOVE MYSELF» успішно зібрала 2,98 мільйона доларів США в усьому світі для роботи ЮНІСЕФ із припинення насильства щодо дітей та молодих людей, тому BTS було запрошено виступити з промовою на 75-ту Генеральну Асамблею ООН [2].

У вересні 2021 р. адміністрація Мун Чже Іна призначила BTS «Спеціальним посланником Президента» для участі в 76-й Генеральній Асамблеї, де вони виконали свою останню пісню «Permission to Dance» і виступили з доповідями [3]. По-перше, включення музичної групи до складу офіційної делегації на багатосторонній платформі як ООН, свідчить про те, що к-поп став серйозним інструментом у плані публічної дипломатії. На відміну від традиційної публічної дипломатії, яка базується на двосторонніх відносинах, зараз BTS можуть здійснювати різні рівні впливу на численні зацікавлені сторони: міжурядові організації, держави та іноземну громадськість.

Використання дипломатії знаменитостей виглядає більш ніж привабливо, оскільки є вже готова цільова аудиторія, а відсоток того, що певний «меседж» буде донесено, пропорційний популярності персони, яка з ним виступає. Однак велика ставка на цей інструмент публічної дипломатії може не зіграти через певні ризики. Наприклад, репутація і популярність знаменитості не є стабільними величинами. До того ж відомі люди не сковані у своїх висловлюваннях, на відміну від дипломатів, і можуть через необізнаність чи необережне висловлювання в певній політичній темі спровокувати конфлікт. Наприклад, ті ж BTS, маючи вже досвід роботи на міжнародній арені, у 2020 р. потрапили в конфліктну ситуацію з Китаєм. Під час отримання нагороди від Корейського товариства імені Джеймса А. Ван Фліта, яка відзначає роль групи у розвитку добросусідських відносин між Південною Кореєю та Сполученими Штатами, лідер гурту Кім Нам Джун, більш відомий як РМ, прокоментував трагедії Корейської війни, сказавши, що «ми завжди повинні пам'ятати історію болю, яку розділили обидві нації, і жертви багатьох чоловіків і жінок...» [6]. Цей вислів викликав образ у китайців, оскільки не було жодної згадки про життя китайців під час війни, які воювали на стороні Північної Кореї. Державні ЗМІ заповнили Weibo, WeChat і Twitter дезінформацією, засуджуючи BTS, що змусило бренди FILA та Samsung видалити зображення групи зі своїх китайських сайтів.

Однак навіть незважаючи на об'єктивні недоліки, на наш погляд, «дипломатія знаменитостей» продовжує залишатися надзвичайно важливим напрямом публічної дипломатії. Здатність відомих осіб формувати позитивний імідж держави за кордоном – основна мета цього інструменту. Але бути авторитетом для молоді, просувати ідеї і цінності на широкий загал і залучати значну аудиторію до екологічних, соціальних чи політичних заходів – є не менш важливим.

Джерела та література

1. BLACKPINK named advocates for UN climate change conference. *NME*. 26.02.2021. URL: <https://www.nme.com/news/music/blackpink-advocates-un-climate-change-conference-2889749>
2. BTS and Big Hit renew commitment to «LOVE MYSELF» campaign to support UNICEF in ending violence and neglect as well as promoting self-esteem and well-being. *UNICEF*. 04.03.2021. URL: <https://www.unicef.org/press-releases/bts-and-big-hit-renew-commitment-love-myself-campaign-support-unicef-ending-violence>
3. BTS appointed as special presidential envoy; to attend UN General Assembly. *Manila Bulletin*. 21.07.2021. URL: <https://mb.com.ph/2021/7/21/bts-appointed-as-special-presidential-envoy-to-attend-un-general-assembly>
4. Can North Korea Handle a K-Pop Invasion? *The New York Times*. 30.03.2018. URL: <https://www.nytimes.com/2018/03/30/world/asia/north-korea-k-pop-red-velvet.html>
5. Celebrity Diplomacy: Challenges and Opportunities. 25.09.2007. *Wilson Center*. URL: <https://www.wilsoncenter.org/event/celebrity-diplomacy-challenges-and-opportunities>
6. China went up against a K-pop giant and lost. *The Washington Post*. 20.10.2020. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2020/10/26/bts-china-spat-korean-war/>
7. How K-Pop Fans Actually Work as a Force for Political Activism in 2020. *Time*. 25.07.2020. URL: <https://time.com/5866955/k-pop-political/>
8. Parise Peace Conference. *Clio Visualizing History*. URL: <https://www.cliohistory.org/thomas-lawrence/paris>
9. Public Diplomacy of Korea. *Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea*. URL: https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_22841/contents.do

10. The Opening of the North Korean Mind. *Foreign Affairs*. 28.11.2016. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/north-korea/2016-11-28/opening-north-korean-mind>

11. Trump and Ivanka met K-Pop boy band EXO on a visit to South Korea's presidential palace. *Insider*. 29.06.2019. URL: <https://www.insider.com/trump-and-ivanka-met-k-pop-band-exo-south-korea-2019-6>

Мищук Євгенія

Криворізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ПУБЛІЧНІЙ ДИПЛОМАТІЇ

Ключові слова: дипломатія, проблема, системний підхід, управлінські рішення.

Keywords: diplomacy, problem, systemic approach, managerial decisions.

Прийняття рішень у публічній дипломатії має свої особливості. Їх необхідно враховувати для того, щоб вирішення проблеми було найефективнішим.

Під час прийняття рішень у публічній дипломатії необхідно розглядати ширший контекст і дивитися на проблему як на систему. Необхідно враховувати різні аспекти проблеми, їх взаємозв'язки та можливі наслідки рішення. Наприклад, країни, які розвиваються, мають свої унікальні проблеми, як-от бідність, нерівність, забруднення довкілля, відсутність доступу до освіти та медичних послуг. Для підтримки цих країн необхідно дивитися на них як на систему, яка включає в себе багато аспектів: економіку, політику, соціальну сферу та довкілля. Рішення, прийняте в одному аспекті, може мати негативний вплив на інші аспекти розвитку країни. Тому підтримка країн, які розвиваються, потребує комплексного підходу, який враховує всі аспекти системи. Ще одним яскравим прикладом у цьому контексті є криза біженців. Вона є складною системною проблемою, що вимагає комплексного підходу для її вирішення. Це не просто проблема зміщених осіб, але також і соціально-економічна проблема, яка впливає на безпеку та стабільність країн, що приймають біженців. Для початку варто визнати, що причини кризи біженців можуть бути різними, від конфліктів та війн до кліматичних змін і економічної нестабільності. Тому, щоб вирішити цю проблему, потрібен широкий аналіз її причин та наслідків. Далі варто звернути увагу на те, що криза біженців має глобальний характер та вимагає координації зусиль на рівні міжнародної спільноти. Країни-приймачі потребують допомоги та ресурсів для забезпечення відповідних умов для біженців, а країни-виникнення потребують допомоги для розв'язання проблем, які змусили людей покидати свої домівки.

До того ж варто розглянути питання прав людини та захисту біженців. Потрібно забезпечити належний захист прав біженців та боротися з дискримінацією, яка може стати причиною їх незахищеності. Нарешті, важливо звернути увагу на те, що криза біженців має довготривалий характер та вимагає стійких і довготривалих рішень. Потрібно розробляти стратегії та плани дій для розв'язання проблеми у довгостроковій перспективі [1].

Публічна дипломатія включає в себе широкий спектр інформаційних технологій, які можуть допомогти в прийнятті рішень. Наприклад, моніторинг соціаль-